Redacţiunea. Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 189. Braşov, Vinerĭ, 25 August (6 Septemvre) 1895.

Aniversarea Sedanului.

După douĕ-decĭ şi cincĭ de anĭ.

Cu mare şi justă mândriă a salutat împĕratul Germaniei, Wilhelm II, gloriósa învingere a armelor germane de-acum douĕ-decĭ şi cincĭ de anĭ, la Sedan. De sĕptĕmânĭ întregĭ în Germania se serbézĕ diferitele victoriĭ ale armatelor germane, ce-au premers dilei dela Sedan, ér în 2 Septemvre aceste serbărĭ şi-au ajuns culmea prin marea festivitate din Berlin, condusă de însu-şĭ împĕratul.

Wilhelm II a adus cu acéstă ocasiune tributul pietăţiĭ sale faţă cu evenimentele istorice, ce-au făcut unitatea Germaniei. Dér după firea şi înclinarea lui, împĕratul a sĕrbătorit mai mult armata şi faptele ei vitejescĭ şi astfel acéstă serbare a luat un caracter mai mult militar.

Tóte vorbirile împĕratului au avut acest caracter şi numai în toastul, ce l'a ţinut la prândul de paradă în sala cea albă a castelului regesc, a mai amintit, afară de armată, şi o parte din popor, pe socialiştiĭ germanĭ. Dér i-a amintit într'un mod nicĭ de cum măgulitor pentru ei şi póte că prin condamnarea lor nemilósă şi prin amărăciunea şi dispreţul, ce l'a manifestat faţă cu ei, a trecut peste marginele, ce-i sunt impuse unui monarch constituţional.

Socialiştiĭ germanĭ adecă nu numai că nu s'au însufleţit pentru serbarea Sedanului, dér au mers chiar până a se opune ei într'un mod, care, firesce, nu putea, decât sĕ vateme simţul naţional german. In toastul sĕu împĕratul a criticat acéstă straniă procedere a socialiştilor, dér atuncĭ, când i-a stigmatisat pe socialiştĭ ca pe o haită de ómenĭ, carĭ nu sunt vrednicĭ a purta numele de Germanĭ, ca trădătorĭ de patriă, contra cărora chiamă naţiunea la luptă, ca sĕ se scape de ast-fel de elemente: n'a ţinut sémă, că socialismul se basézĕ pe ideĭ şi principiĭ, carĭ au prins rădĕcinĭ afunde în poporul german şi, prin urmare, nu póte fi sugrumat cu forţa, ci tot numai pe aceeaşĭ cale, cum s'a desvoltat, póte fi şi combătut.

Décă socialiştiĭ germanĭ condamnă rĕsboiul, condamnă cuceririle, cum a fost aceea a Alsaţiei-Lotaringiei, nu urmézĕ încă de aicĭ, că ar condamna şi scopul, unitatea şi mărirea naţiunei, căcĭ rĕsboiul şi cuceririle sunt numai un mijloc.

Orĭ cât de necuviincıósă şi nepatriotică sĕ fi fost însĕ purtarea socialiştilor germanĭ în faţa aniversărei bătăliei dela Sedan, nu trebuia sĕ scape din vedere monarchul, că ei formézĕ, şi vor forma încă de aci încolo póte şi mai mult, un factor puternic în viéţa de stat a Germaniei şi că tóte legile şi mĕsurile escepţionale, ce s'au luat şi se vor lua în contra lor, nu vor isbuti întru nimic de a-l anihila.

Lucru firesc, că toastul împĕratului a făcut mare sensaţiă şi că s'a lăţit părerea, că se vor aduce nouĕ legĭ şi mĕsurĭ în contra socialiştilor. De-ocamdată însĕ cele mai multe foĭ sunt de părere, că nu este a se aştepta propunerea unei legĭ escepţionale în contra socialiştilor. Pentru acuma dér ministrul de interne se va mulţumi numai cu oprirea adunărilor social-democratice, ce ar voi sĕ se ocupe de serbarea bătăliei dela Sedan. Dér ce va mai fi în viitor?

Abstragênd însĕ dela însĕmnătatea, ce-o au enunciaţiunile din toastul împĕratului pentru interiorul Germaniei şi pentru raporturile dintre partidele ei şi guvern, este de remarcat şi împrejurarea, că prin accentuarea prea mare a caracterului militar în decursul serbărei, s'a produs şi în Francia un ecou forte sensibil, care numai favorabil nu póte fi păcei.

Bate la ochĭ, că ambasadorul frances din Berlin, Herbette, încă cu câte-va dile înaintea serbărei a părăsit Berlinul, vĕdênd disposiţia şi direcţiunea, ce-au luat'o serbările aniversare în Germania şi sub un pretext óre care a călĕtorit la Paris.

Militarismul german s'a manifestat Lunia trecută în culmea puterei sale. Germania póte fi mândră pe învingerile marĭ, ce le-a dobêndit cu spada sprijinită de noroc, acum 25 de anĭ. Dér îmbrăcată în armatura de adĭ din crescet până 'n tălpĭ, ea anevoiă va afla pacea şi liniştea înlăuntrul sĕu şi înafară va deştepta necurmat neodihnă şi îngrijire. Este invederat, că nu acésta póte fi calea adevĕrată pentru asigurarea păcei, a culturei şi a libertăţei popórelor.

CRONICA POLITICĂ.

— 24 August.

„*N. Fr. Presse*" scrie următórele despre **conferenţa episcopilor** ţinută la Budapesta: „Tóte veştile sosite din Ungaria spun, că circularele, ce vor fi îndreptate către cler şi către popor din partea episcopilor, sunt concipiate într'un ton destul de pacînic, nu provócă la luptă contra legilor bisericescĭ-politice, ci conţin îndrumărĭ referitóre la aceea, cum au de a-se împăca clerul şi credincioşii cu nouĕle legĭ, fără de-a ajunge în posiţiă de-a li-se opune. Ne mai încredinţézĕ şi despre aceea, că curia a avut o înfluinţă împăciuitóre asupra episcopilor. *Cu deosebire nunciul Agliardi a accentuat lipsa împăciurei între biserică şi stat atât în atingerea sa cu Roma cât şi cu episcopii maghiarĭ. Nunciul care se apropiă din ce în ce mai tare de împăcarea cu guvernul maghiar*, a arătat chiar din incidentul conferinţei episcopilor, *că regretă divergenţa, ce se ivise între el şi guvernul maghiar*. Guvernul maghiar este convins că nunciul, care se pórtă cu afecţiune faţă de Ungaria, regretă neînţelegerile, carĭ i-au conturbat nu numai relaţiunile personale cu ministrul-preşedinte maghiar, ci au avut efect chiar şi între representantul sfântului scaun şi biserica maghiară. Guvernul maghiar are date sigure, că nunciul doresce nu numai prosperarea bisericei maghiare, ci şi a statului maghiar. Relaţiunile normale *între nunciu şi ministru de culte Wlassics* sunt deja aplanate întru atâta, că convin chiar şi personal".

*

Francisc *Kossuth* publică în „*Egyetértés*" un articol, în care între altele se ocupă şi de **partida independentă**. Kossuth promite, că e hotărît a promova din tóte ale lui puterĭ *procesul de reunire în sînul partidei.* Spre ţinta acésta îşĭ va îndrepta tótă activitatea lui cu condeiul şi cuvêntul, deóre-ce simte, că acésta este sfântă datoriă a lui, mai ales, că ţéra are nevoiă de-o partidă independentă puternică. „Partida acésta — dice Kossuth — formézĕ puterea de mişcare în acéstă patriă". La sfîrşit îşĭ reînoesce promisiunea de-a lucra din tóte puterile, ca partida sĕ nu mai rĕmână sfăşiată, ci cu acuisiţii nouĕ sĕ între în viitorul parlament, sĕ se înmulţéscă şi sĕ ajungă la majoritate, ca pe basă legală sĕ-şĭ realiseze principiile de independenţă.

*

Ministrul de interne, Desider *Perczel*, a dat o instrucţiune, care conţine agendele şi cercul de activitate al organelor de supraveghiare pentru **purtarea matriculelor de stat** Aceste organe de supraveghiare sunt, afară de inspectorii matricularĭ de stat numiţĭ de ministru, următórele: In Budapesta şi în oraşele cu drept municipal, primarul; în oraşele cu magistrat organisat, primarul; şi décă acesta este totodată şi purtător de matricule, atuncĭ vicespanul; în comune marĭ şi micĭ, fisolgăbirĕul competent.

*

Diarul frances „*Paris*" află de neînţe-

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Mănăstirea de Argeş.

Baladă poporală întocmită de **V. Alesandri**
Musica de Iacob **Mureşianu.**

III

Partea a doua.

Acum venim la partea cea mai forte a composiţiei. Incepênd dela momentul, când în dorĭ de di se urcă Manole pe schele, ca sĕ facă recunóscere, până la tragica zidire în zid a Anei, musica înaintézĕ *crescendo* în desfăşurarea dramei şi'şĭ ajunge culmea, efectul cel mai mare dramatic la fine, unde ţipetele Anei împresurate de zid sunt acompaniate de romanţa a doua a lui Manole şi de corul şi orchestra întrégă.

Cât pentru introducţia orchestrală, séu uvertura acestei părţĭ, n'o găsim aşa de reuşită, ca uvertura la partea întâiŭ. Ar puté sĕ fiă în genere mai scurtă şi mai puţin simfonică. Acolo, unde se anunţă dorile, trebuia sĕ fiă simfonic lucrată, dér durézĕ prea mult până ce rĕsare sórele, considerând mai ales, că este numai introducţia unei părţĭ a baladei, ér nu o simfoniă întrégă.

Rugăciunea lui Manole: „dă Dómne pe lume o plóiă cu spume" este mişcătóre. Musica cu *allegro vivace* în 6/8 tacte esprimă de minune, cum Manole vrea într'un resuflet, ca Dumnedeu tóte sĕ le facă, ca sĕ i oprescă mândra în cale.

In corul *a capella:* „Domnul se 'ndura, ruga îi asculta", acompaniat numai de timpane, musica înfăţişézĕ norii ce s'adună şi căderea ploiei spumegate prin acordurĭ lungĭ şi variate.

Ruga lui Manole se repetă. El cere acum mai mult: sĕ sufle un vênt, care „bradii sĕ-i despoie, paltinii se'ndóie, munţii sĕ rĕstórne".... Aicĭ corul întră cu vehemenţă în tempo forte accelerat, orchestra imitézĕ vêntul şi vijelia. Corul încheiă cu versurile „Şi amar de ea, étă c'ajungea", şi emoţiunea ascultătorilor ajunge deja un grad mare.

Atuncĭ, după furtunele aceste, se face linişte şi naratorul printr'un recitativ interpretézĕ bucuria ce-o simţeau calfele şi zidarii, că a sosit Ana în mânia tuturor vijeliilor.

Urmézĕ romanţa a doua a lui Manole:

Stăi mândruţa mea
Nu te spăria,
Că vrem sĕ glumim
Şi sĕ te zidim!

Musica esprimă adênca durere şi desperata lui prefăcĕtoriă, că glumesce, acompaniând numai o violină solo, ceea ce măresce efectul.

Acum vine corul: „Ana se 'ncredea şi vesel rîdea", care păstrând în ritm şi în armonisare gingăşia poesiei, merge tot crescênd în putere şi în iuţélă şi culminézĕ la: „ér ea vai de ea, nicĭ că mai rîdea". Musica îţĭ reaminteşce scene analoge din „Lohengrin". Cu multă dibăciă compositorul face sĕ între aicĭ sopranul Anei, înainte de vreme, cu b-ul cel de sus în cor şi pregătesce astfel pe auditorĭ la tragicele momente ale zidirei ei în zid. Potenţa cea mai mare a orchestrei se desvóltă aicĭ — un val de vocĭ, una împletită într'alta, în cor şi orchestră, fără de întrerupere, carĭ pe încetul se pierd şi se finesc lin.

Solo „Manole, Manole, meştere Manole", fiind cântarea Anei, credem că ar trebui sĕ fiă ceva mai simplu. Scadenţa în semitonurĭ à la Wagner nu se prea potrivesce cu naturelul gingaşiei Românceţe „flórea câmpului".

Corul „Ana se 'n credea" se repetézĕ şi-i urmézĕ un frumos duet, a lui Ana şi a lui Manole. Fiă-care îşĭ cântă melodia sa — „Manole, Manole, meştere Manole" (Ana) şi „Stăi mândruţa mea" (Manole) — de-odată, şi duetul este aşa de bine şi artistic arangiat, încât armonia nu suferе nicĭ cea mai mică alterare.

Admirabil se încheiă partea acésta prin ansamblul între Ana, Manole şi cor. Ana începe „Manole, Manole", ér imediat intră şi Manole şi corul.

Aicĭ, în acest punct culminant al întregei balade, tóte puterile vocale şi orchestrare se întrunesc pentru a dobêndi efectul cel mai mare posibil dramatic.

lésă simțibilitatea și susceptibilitatea pressei germane în cestiunea epistolei generalului frances **Munier** cătră **„Figaro“**, despre care amintisem și noi. Numitul diar dice, că esistă sute de scrisori de-ale oficerilor francesi, (d. e. cărțile generalului *Ambert*), carī ridică și mai grele învinuirī asupra poftei de jaf a oficerilor germanī, decât cum o face scrisórea lui Munier. Dér chiar în Germania esistă publicațiunī, în carī oficerī germanī mărturisesc fără nicī o genă, că ei și-au adus cu sine din Francia în 1870—71 obiecte prețióse, ca suvenire. Insușī împĕratul *Wilhelm* a luat cu sine, la depărtarea sa din Versailles, ca suvenire, un candelabru frumos de bronz. „*Paris*“ citéză între alte memoriile de resbel ale colonelului prusian *Vogt* și schițele sublocotenentului bavarez *Emmer*. Diarul „*Matin*“ din Antwerpia asemenea publică un comentar la scrisórea generalului Munier, în care comentar se dic următórele: „Imī aduc fórte bine aminte, că, aflându-mĕ pe timpul rĕsboiului franco-teutonic în ținutul din împrejurul orașului Metz, audisem despre furtul comis de soldații germanī într'un castel învecinat. Când domnul castelului află despre furt, alergă călare după trupele germane și reproșă oficerilor germanī pentru faptul comis. Aceștia făcură cercetare și aflară pe tălharī în persóna celor doi soldațī, carī serviseră le mésă, și carī numai decât fură împușcațī“.

*

Timpul ce restéză până la numirea unui **cabinet definitiv austriac**, se umple cu diferite faime și combinațiunī. Unii dic, că contele *Badeni* a conferat cu căpitanul cercual din Teplitz, prințul *Hohenlohe*, ca prin el sĕ se apropie de guvernorul Boemiei, conte *Thun*. Alții afirmă, că presumtivul ministru-președinte a întrat în pertractărī cu contele *Hans Ledebur*, ca acesta sĕ ia un portofoliu. „*Vosische Zeitung*“ publică, din un isvor vienes „mai bine informat“, deja lista completă a miniștrilor: *Badeni*, presidiu și interne; *Gautsch*, culte; *Bilinski*, finanțe; contele *Gleispach*, justiția; *Exner*, comerciu; contele *Zedtwitz*, agricultură; contele *Welsersheimb*, rĕsboiu; *Marchwicki*, comunicațiune. „*Munchener Allg. Zeitung*“ din contră dice, că *Bilinski* va fi ministru de comunicațiune și *Bhöm-Bawerk* de finance. Aceste sunt decī cele mai nouĕ ediții de combinațiunī.

„Pe calea păcei“.

Sub titlul acesta „*Magyar Hirlap*“ dela 4 Septemvre publică pe pag. 2 un articol de sensația în actualele împrejurărī. Reproducem și noi părțile marcante ale acestui arcul. Etă-le:

In cestiunea română se pregătesce o schimbare și dela conferența din Bruxella tóte semnele arată, că în cestiunea acésta punctul nostru de vedere în curênd nu va sta isolat. Atât în pressa română, cât și în cea maghiară se ridică vocī de pace. Chiar și aceia, carī sunt fórte supĕrațī, vorbesc mai domol, ura cu orī ce preț se pare, că va înceta, și se speră, că cu grabă va sosi timpul, când vom începe a înțelege cuvêntul dintre noi, care comparându-l cu trecutul însemnéză un mare și însĕmnat progres în viéța națiunei române și maghiare.

A juca rol împăciuitor *inter duos litigantes* e lucru ingrat, și décă noi ne-am angageat la acésta, n'am avut în vedere decât marele scop și interesele unei națiunī. Ar fi o hipocrisiă a nega, că simțim satisfacțiune adī, când după doi anī, când am dis primul cuvênt, se spune acum și al doilea cuvênt din parte *română* și *maghiară*.

Fóia unguréscă spune apoi, că la 1886 Iuliu *Horváth* a scris o broșură, în care a pledat pentru o apropiere între Românī și Maghiarī, deórece interesele Maghiarilor sunt marī în România. Spune apoi, că la 1893 el a ținut în parlamentul din Budapesta un discurs în afacerea-*Pavel*, care a făcut, ca Majestatea Sa sĕ facă nisce enunciațiunī la Boroș-Sebiș, cu ocasia manevrelor.

Cam o lună după acéstă vorbire — continuă „*Magyar Hirlap*“ — Iuliu Horvath a călĕtorit la Bucurescī, unde l'a visitat un colaborator al diarului român „*Țara*“ care l'a interwievat *în cestiunea naționalităților*. „*Țara*“ s'a ocupat cu declarațiunile lui (Horváth) într'un lung articul, accentuând mai ales, că deputatul maghiar interwievat ține de necesar înainte de tóte *realisarea concordiei pe cale socială*, pe care basă se póte edifica apoi înțelegerea politică și economică. „*Țara*“ a scris între altele:

Situațiunea rĕsboinică de față nu mai póte esista, și în mijlocul marelui slavism atât Maghiarii, cât și Românii au acelașī interes economic și național. Și bărbații noștri conducĕtorī politicī au acéstă părere, și ne bucurăm fórte mult, că la părerea acésta încep a-se reîntórce acum și cercurile conducĕtóre din Ungaria. Din rĕsboiul fratern, care decurge între Maghiarī și Românii din Ungaria, așa-déră între fiiī aceleiașī patrii, *nime nu trage folos, decât aceia, a căror pâne o forméză agitațiunea*. Décă bărbații luminațī ai Ungariei vor lua asupră-șī, ca și în interesul patriei lor sĕ pună capĕt urei de rassă născută din șovinism, atuncī înțelegerea va urma de sine. Românii din Ardeal, carī sunt de mult apăsațī, nu doresc alt-ceva, decât sĕ trăéscă în frățietate cu Maghiarii; și lumina pentru care se luptă frații noștri de peste Carpațī, va fi făclia, care înainte de tóte va împrăscia întunerecul din Ungaria...

Insĕ acesta a fost singurul glas aprobator. Pressa română atăca cu amărăciune ideia împăcării și trăgea la îndoială sinceritatea tendinței spre acésta. Și pressa maghiară lua aprópe acéstă posiția. Simplaminte nu credeau, orī nu voiau sĕ crédă posibilitatea păcei.

Pe noi nu ne turbura așa ceva. Am rĕmas neclătițī pe lângă principiile, carī ne-au condus dela început în cestiunea română. Și étă, ce am esperiat?

Acel ton amar și turbat s'a îmblândit tot mai mult. Ba d-l *Sturdza*, șeful oposiției române, — care hotărît trăgea la îndoială, că sentiment sincer conduce pe acela, care întinde mâna de pace Românilor — în decursul unui an a ajuns tocmai la opiniă contrară, și acum vede și el, că lupta acésta nu se póte decide prin rĕsboiu.

Curênd după schimbarea vederilor lui *Sturdza*, s'au afiat și câte-va foi române, carī tractau cestiunea cu mai multă bunăvoință. Insĕ desnodamentul și schimbarea actuală le-a causat mai ales rolul, ce l'a jucat contele Albert *Apponyi* la Bruxella. Succesul principal al lui Apponyi noi nu l vedem în aceea, că prin clasicismul oratoriei sale a trântit pe slăbănogii sĕi contrarī românī. Succesul lui, este acea pășire calmă, dér pe deplin hotărîtă și cu adevĕrat concept de bărbat de stat, ce s'a manifestat în vorbirea lui. Cu aprobarea însuflețită a întregului congres, el a putut sĕ declare, că *aceste două națiunī au lipsă una da alta și trebue sĕ progreseze în pace una alăturī de alta*.

Și acum étă, că se ridică de-odată vocī nouĕ în pressă. „*Românul*“, care nu tocmai de mult propaga ura, scrie acum în următorul mod:

Noi Românii din regat trebue sĕ ne nisuim, ca *lupta, care decurge cu Maghiarii în Ardeal, s'o îmblândim și s'o facem sĕ înceteze*, ér agitația sĕ n'o mărim. Tocmai pentru acésta *nu înțelegem procedura lui Urechiă urmată la Congresul de pace*. Căcī ce fel de pace este aceea, décă tocmai la Congresul de pace noi voim sĕ creăm conflicte nouĕ pe lângă cele vechī? *Nouĕ, carī hotărît trebue sĕ ținem cu tripla alianță*, nu ne este iertat sĕ comitem ast-fel de erorī, căcī și în interesul nostru este amiciția statelor aliate, numai ast-fel putêndu-ne asigura esistența și *numai ast-fel putênd îndrepta situațiunea fraților noștri*. Nu este vorba numai de frații din Ardeal, ci și de esistența regatului român, care este adī punctul central al Românimei, cum odinióră a fost Ardealul légănul sĕu. *Sĕ grijim așa-deră*, ca prin o politică rĕsboinică, cum a fost aceea dela Congresul de pace, *sĕ nu periclităm interesele patriei nostre și sĕ nu îngreunăm situațiunea fraților noștri din Ardeal*.

La acestea reflectéză „*Pester Lloyd*“ declarând, că décă acéstă nouĕ direcția a pressei române va fi statornică, atuncī noi facem uitate calomniile aruncate contra nóstră anī de-arêndul și cu bucuriă salutăm pressa și societatea română în tendința, ca ea sĕ fiă un factor al politicei de pace interne a triplei alianțe...

Catedra de limba română dela Oradea-mare.

Bihor, August 1895.

Stimate D le Redactor! In articolul prim al prețuitei „Gazete“ Nr. 179 dela 12 (24) August ne surprindețī cu durerósa constatare, ce-o facețī pe basa raportului anual al gimnasiului romano-catolic din Oradea-mare, că catedra de limba română dela acest gimnasiu e pe cale de desființare, fiind limba română declarată pentru viitor ca studiu facultativ și nu regulat.

Am căutat sĕ aflu, care a fost causa declarărei limbei române ca studiu facultativ și pentru ca sĕ fiu cât mai bine informat am vorbit cu câțī-va din ai noștri și cu 2—3 membri din corpul profesoral dela gimnasiul rom.-cat. din cestiune. Și durere, de trei orī durere, ai noștri mi-au dis, că în primul loc ar fi causa însu-șī profesorul de limba română, care sub pretext, că aci sufere de durere de ochī, aci de picióre, aci de dințī, apoi de pĕr, de unghii și nu mai sciu de ce, în tot anul școlastic *abia a ținut 10—20 ore de limba română*, ba unii diceau, că n'a ținut mai mult de *o oră la lună*. Apoi strĕinii mi-au dis: „décă profesorul respectiv și superiorii lui, adecă guvernul diecesan, nu se interesézā de studiul limbei române, pentru-ce sĕ ne interesăm noi?“

Din ast-fel de informațiunī, primite dela ómenī seriošī, așa cred, că cu drept cuvênt pot sĕ fac deducțiunea, că directorul gimnasial va fi dat informațiune la forul competent despre indolența și neinteresarea profesorului față cu studiul sĕu, după care apoi va fi venit îndrumarea, care s'a tipărit în raportul gimnasial.

Eu, din parte-mī, până ce d-l profesor Dr. F. Bran funcționa ca actuar episcopesc îl sciam ca om diligent și acurat în oficiul sĕu; de aceea mĕ mir mult, cum s'a putut întêmpla, ca oficiul sĕu de profesor sĕ-l considere de-o *sine cura*, în așa mod, că a atras cu sine clătinarea catedrei de limba română. De a-șī fi eu superiorul d-lui Dr. F. Bran d'abună sémă, că l'așī fi avertisat la acéstă frățesce, dér fiind-că nu sunt în posiția de-a puté face acésta și fiind-că causă e atât de gravă și de vitală pentru toțī Românii, viu acum în óra a 11-a a apela la bunul simț al guvernului diecesan, ca sĕ întreprindă pașii de lipsă pentru repararea greșelei.

Fii convins, d-le Bran, că nu din vre-o antipatiă, orī ură personală față cu d-ta, pe care tot-déuna te-am stimat, o fac acésta, ci din interesul și iubirea, ce am față de némul meu și de limba mea. Mĕ dóre mult, când sciu, că limba română la gimnasiul din Oradea-mare, unde până aci era studiu regulat și obligător de-odată sĕ devină studiu facultativ.

Mi-a rĕmas, ca pe calea acésta sĕ rog repețit pe guvernul diecesan, sĕ însiste la locul competent, ca și mai departe sĕ fiă studiul limbei române ca studiu obligător.

Românul.

SCIRILE DILEI.

— 24 August.

„Iosif Gall și Valahii“. Sub titlul acesta „*Budapesti Hirlap*“ scrie, că Iosif *Gall*, membru al camerei magnaților, șī-a dat dat dimisia din tóte posturile, carī le ocupa în biserica română gr. or. „din causa atacurilor îndreptate contra lui, pentru-că a votat legile bisericescī ale guvernului“. Fóia unguréscă mai scie sĕ spună, că Metropolitul Miron Romanul și episcopul Mețianu șī-au dat multe silințe a îndupleca pe Gall sĕ-șī schimbe hotărîrea, insĕ nu li-a succes.

—o—

Profesorul Weigand spionat. Intr'o corespondență din Caransebeș, ce i-se trimite „*Dreptății*“ din Timișóra, se spune, că fisolgăbirĕul cercului Caransebeș, *George Rudeu*, a adresat tuturor notarilor cercualī din pașalicul sĕu următórea ordonanță: „Am primit scire despre aceea, că un anumit Weigand, profesor din Germania, are intențiunea sĕ visiteze regiunile țĕrii, locuite de Românī, pentru a studia relațianile române, și pentru a întra în legătură cu agitatorii estremī. Te provoc déră, că décă numitul profesor s'ar ivì pe teritoriul cercului d-tale, *sĕ-mī trimițī imediat și prin călăreț raport despre acésta*, ér când se va ivì acolo, *sĕ-i urmărițī cu atențiune încordată activitatea*“. Corespondentul „Dreptății“ spune, că ocârmuirea comitatului n'a dat nicī o îndrumare solgăbirĕilor de-a pune sub pază polițială pe ilustrul profesor german, și că fisolgăbirĕul *Rudeu* a făcut număi din hiperzel „patriotic“, ce a făcut.

—o—

Cértă între frațī. Foile unguresci înregistréză cu multă plăcere următórea scire: „Foia „*Straja*“ din Neoplanta vorbesce cu multă mâhnire despre scirea, după care Dr. *Gavrilla*, redactorul-șef al „*Zastavei*“, primesce subvențiune dela Liga valahă, ca sĕ apere alianța sĕrbo-română, deși acésta se póte întêmpla numai spre paguba poporului sêrb. Provócă pe cercurile normative ale partidei radicale sêrbescī, ca pe Gavrilla — care lucréză între Sêrbī, ca spion român — sĕ-l siléscă, ca grava acausă a „*Strajei*“ s'o aducă în discusiune înaintea tribunalului de pressă, orī atuncī el sĕ fiă depărtat din fruntea „*Zastavei*“. Décă comitetul central n'o va face acésta, atuncī va fi clar înaintea fiă-cărui, care e capabil a judeca nepreocupat, că ómenii „*Zastavei*“ sunt o bandă ordinară de trădătorī, carī nu merită, decât deplin dispreț“. — Credem, că redactorul-șef al „*Zastavei*“, va rĕspunde cum se cuvine acestei murdare isbucnirī a urei personale.

—o—

D-l Roberto Fava, cunoscutul publicist italian, care s'a domiciliat definitiv în Bucurescī, va eda, începênd din Septemvre v. c., un diar popular-naționalist, „*Mesegarul Național*“, care va apăré în fiă-care Sâmbătă. Prețul de abonament: In România pentru un an 8 lei, în strĕinătate 10 lei. Abonamentele a-se adresa d-lui Roberto Fava. Bucurescī, strada armenéscă, 35.

—o—

Stipendii la scólă de agricultură din Bucurescī. In diua de 4 Septemvre st. v. se ține la scóla centrală de agricultură din Bucurescī esamen pentru ocuparea a 17 stipendii ale statului român. Condițiunile de admitere la esamen sunt: 4 clase gimnasiale séu, reale, și vêrsta de cel puțin 16 anī. Absolvenții de 8 clase gimnasiale și cei cu testimoniu de maturitate se primesc fără esamen. Aspiranții trebue sĕ fiă pre-

---

Și compositorului i-a succes pe de deplin a produce acest efect, care este cutrierător și mișcă și o inimă de pétră. In versurile:

Zidul rĕu mĕ strînge
Viața mi se stînge

sunt întrețesute țipetele desperate și îngrozitóre ale Anei, care scóte pe *C* cel de sus de opt orī după olaltă și la fine îl ține încă douĕ tacte, éră corul acompaniat de puternicele accente ale orchestrei, încheiă tragedia zidirei cântând: „încât vai de ea, nu se mai vedea.“

Partea a doua este fără îndoiélă cea mai reușită din întréga operă musicală. Ea vedesce puternica concepțiune, sentimentul și pĕtrunderea adêncă a compositorului și documentéză forța lui în armonisare și orchestrare. Totodată e o probă viuă cât de acomodată este poesia poporală română cu geniul ei de a însufleți pe compositorii noștri și a-i avênta la concepțiunile cele mai marī musicale, carī sĕ nu se rușineze a sta față cu operele clasice moderne ale națiunilor apusene.

senţi la scólă în ḑiua de 3 Septemvre. Informaţiunĭ mai de aprópe sĕ se céră la direcţiunea scólei de agricultură din Bucurescĭ.

—o—

Adunarea Saşilor „verḑi" în Codlea. Dumineca trecută au ţinut Saşii „verḑĭ" o adunare în Codlea pentru de-a lua hotărîre, că pe cine sĕ candideze ca deputat dietal în locul fostul deputat săsĕsc Filtsch. La adunare a luat parte un numĕros public, şi poliţia de stat a fost representată prin fisolgăbirĕul Kostend, însoţit de 3 gendarmĭ. Au luat cuvêntul mai mulţĭ dintre cei presenţĭ, cu escepţiunea óspeţilor Braşovenĭ, cărora nu li-se permise sĕ vorbéscă. Redactorul ḑiarului „Kronstädter Zeitung" Lutz Korodi, candidatul Saşilor verḑi, ţinù o vorbire mai lungă, quasi vorbire-program, în care espuse principiile, ce le va representa el în dietă în casul, décă va fi ales, ca deputat. Adunarea hotărî apoi cu unanimitate, că pentru cercul fostului deputat Filtsch, candidatul Saşilor verḑĭ este redactorul Korodi. Alegerea deputatului se va ţiné probabil în curênd.

—o—

Muşcătură de viperă. Intr'o comună botezată de foile unguresci: Török-Várda, s'a întêmplat, că locuitorul Vasile *Daman* s'a culcat la umbra unui pĕr. In somn a simţit o muşcătură la o mână şi trezindu-se aflà, că muşcătura provine dela un şarpe „cu códa scurtă". Acest şarpe însĕ era o viperă veninósă. Românul nu avea grijă de usturătura dela mână ci puse capul viperei sub picior, sdrobindu-l. A doua ḑi însĕ i-s'a umflat mâna tótă, culcândo-l la pat. A treia ḑi fù chiămat un medic, dér puţină nădejde se mai légă de viéţa lui. —

—o—

Nou cutremur de pămênt în Laibach. Abia şĭ-au venit în orĭ locuitorii oraşului Laibach în urma cutremurului dela începutul verei, şi acum telegraful ne aduce vestea, că un nou cutremur de pămênt s'a simţit pe acele locurĭ. Alaltăerĭ cam pe la opt óre séra s'a mişcat pămêntul în urma unei sguduiturĭ puternice, dér scurte. Pagube, afară de unele vătĕmărĭ de coperişe nu s'au întêmplat.

—o—

Scrierĭ „agitatorice" oprite. Ministrul de comerciu ungar, la recercarea ministrului de interne, a ordonat confiscarea unei broşurĭ apărute în Bucurescĭ, ce conţine vorbirile lui Dimitrie *Sturdza*, precum şi o scriere volantă apărută în Chichinda-mare sub titlul *„Uszpomena za narodni Kongress u Budinpesti"*, pe motiv, că ar fi de conţinut agitatoric şi duşmănos faţă cu statul. Contra redactorului scrierii din Chichinda-mare procurorul de stat a intentat totodată şi proces de pressă.

—o—

Avis de concert. Cum aflăm, d-şóra *Ella Gmeiner*, conservatoristă din Lipsca, va da un concert în Braşov în jumĕtatea a doua a lunei curente. Numita conservatoristă este o cântăréţă talentată, decĭ atragem atenţiunea publicului asupra acestui concert interesant.

—o—

4. **O specialitate austriacă.** Paţienţilor de stomac se recomandă prafurile veritabile ale lui Moll ca un medicament deja aprobat şi fórte bun, pentru digestiune. 1 Cutie 1 fl. Se póte căpĕta dilnic prin postă dela farmacistul A. *Moll*, liferant al curţii imp. şi r. din *Viena*, Tuchlauben 9. In farmaciile din provincia sĕ se céră espres preparatele lui Moll provĕdute cu subscrierea şi marcă de contravenţie.

Sĕrbările dela Şimleu.

(F i n e.)

V. Inaugurarea esposiţiei de lucrurĭ femeescĭ s'a sĕvêrşit tot în 11 August la 4 óre d. a. Esposiţiă de acest fel Românii Sĕlăgenĭ pănă acuma încă n'au arangiat. Trei odăi spaţióse erau pline cu escelentele obiecte espuse; preţul de întrare era 10 cr. Strĕinii din Şimleu şi giur mult au admirat acéstă frumósă esposiţiă.

Obiecte espuse de-altfel n'au fost numai din Sĕlagiu. Cu totul erau aprópe la 1000 bucăţĭ, tot lucrurĭ de mână femeescĭ, ca ţesĕturĭ, cusăturĭ, brodării etc. După biletele, ce atêrnau de obiecte, mi-am şi însĕmnat câteva nume: Veturia Budişan n. Liscan din Pria; Marieta Iernea din Leta mare; Elena Cosma din Marin; Maria Lazar n. Lăpuştean din Şimleu; Teresia Băliban n. Bran din Acâş; Aurelia Mircea din Bogdana. Emilia Bran din Ţeghea; Cornelia Vaida din Cristeleo; Regina Bohăţĕl n. Lengyel din Supurul de sus; Veronica Pop n. Laslofi din Babţa; Elena Butean n. Bran din Supurul de jos; Cornelia şi Sabina Maniu din Şimleu; Elena Mica din Odorhei; Silvia Filip din Stircĭ; Cornelia Delei din Pericei, Eugenia Lengyel din Cornĭ; Emilia Orian din Cizer; Cornelia Cristea din Giurteleo, şi multe altele.

La înaugurare asemenea a luat parte public numĕros; de-altfel salele în tot decursul ḑilei erau îndesuite de privitorĭ. D-na Presidentă a ţinut o vorbire acomodată, ér Vicarul Barbolovicĭ a vorbit despre folosul, ce aduce industria de casă, şi a condamnat cu asuprime *luxul*.

Se spune, că esposiţia a fost visitată de peste 1000 persóne.

S'a instituit şi un juriu pentru împărţirea premielor. Precum am înţeles, premiate au fost: D-şórele *Sabina şi Cornelia Maniu* din Şimleu pentru brodĕrii, cu 2 galbinĭ; D-na *Victoria Budişan* n. *Liscan* din Pria pentru ţesĕturĭ, cu 2 galbinĭ; D-na *Maria Lazar* n. *Lăpuştean* din Şimleu pentru brodĕrii, cu 1 galben; D-şóra *Elena Mica* din Odorhei pentru ţesĕturĭ, cu 1 galbin; D-na *Veronica Opriş*, cu 1 galben.

Ca de obiceiu în astfel de casurĭ, aşa şi aicĭ împărţirea premielor a dat nascere şi la óre-care nemulţumirĭ. Se ḑice adecă, că juriul n'ar fi ţinut în de-ajuns sémă de frumósa vorbire a D-lui Vicar, care a condamnat luxul, pe când obiectele premiate se ḑice, că ar aparţiné mai mult între articulii de lux. De-altmintrelea în astfel de casurĭ întot-déuna e fórte greu de-a afla cumpĕna cea adevĕrată. Fapt este, că s'au împărţit şi premii de câte 1 taler între mai multe ţĕrance române, precum şi diplome de recunoscinţă.

Lucrurile de mână ale fetiţelor dela şcóla susţinută de „Reuniunea femeilor române sĕlăgene" au fost espuse într'o sală separată, carĭ asemenea au fost fórte frumóse.

După înaugurarea esposiţiei, a urmat la órele 8 séra:

VI. Concertul şi balul, carĭ s'au ţinut în sala teatrului din Şimleu, — o sală, care de astă-dată de-ar fi fost de douĕ-orĭ mai mare, şi totuşĭ nu ar fi încăput cele 700 de persóne, ce-ar fi dorit sĕ-şĭ petrécă. Mulţĭ nicĭ pe la uşĭ n'au mai putut ajunge, ci trebuiră sĕ se îndestulécă cu cele ce le spuneau alţii despre cele ce se petreceau înlăuntru.

Programa concertului a fost următórea:

1) „Sântă ḑi de libertate", cântată cu multă dibăciă de corul tinerimei, compus cu deosebire din bravii clericĭ gherlanĭ. Corul a fost mult aplaudat; 2) Potpourĭ classic, piano-solo de D-na Laura Borbola, după care au urmat multe cântărĭ românescĭ. D-na Laura Borbola a dat nóuĕ probe de frumosul sĕu talent în arta musicală, încântând publicul. Prin o schimbare a programei a urmat în locul al 3-lea). „Dómna Ana" de Alexandri, care a fost bine declamată de d-ra Elena Mica; 4) „Serenadă" de G. cav. de Flondor, cântată frumos de corul tinerimei; 5) „Cântec de fericire" de I. Mureşianu, cântat solo de D-na Victoria Carşai, acompaniată la pian de D-şóra C. Maniu. D-na Carşai a fost furtunos aplaudată împreună cu D-şóra Maniu; 6) Despot Vodă, de V. Alexandri, care a fost minunat declamat de d-l Victor Vaşvári, încât aplausele păreau a nu mai avé sfîrşit; 7) „Marşul cântăreţilor" de V. G. Porumbescu, cântat atât de însufleţitor de corul tinerimei. La stăruinţa publicului, acest punct a fost repetat.

Balul asemenea ar fi reuşit fórte bine, décă sala de dans nu ar fi fost pentru acum din cale afară mică. La jocurile de colónă erau înşirate câte 200 părechĭ. In pausă 21 tinerĭ îmbrăcaţĭ în costume naţionale au jucat în admirabil tact „Căluşerul" şi „Bătuta" sub conducerea d-lui Augustin Moldovan.

După acésta a urmat *tombola*, sorţindu-se obiectele oferite în favorul „Reuniunei femeilor române sĕlăgene"; din acésta érăşĭ a incurs o sumă considerabilă în favorul Reuniunei.

La bal am vĕḑut între altele pe D nele: Maria Barbolovicĭ (Şimleu), Clara Maniu n. Coroian (Şimleu), Maria Cosma n. Dragoş (Supur), V. Pop (Zĕlau), Aurelia Dr. Pop n. Cosma (Oradea-mare), vĕd. Filip (Supur), Laura Bran n. Vancai (Ţeghea), Ana Mica (Odorhei), Bran (Benefalĕu), Elena Butean n. Bran (Supur), Pop (Unimăt), Terezia Băliban (Acâş), Regina Bohăţĕl n. Lengyel (Supur), Veronica Pop (Babţa), Coste (Pecei), Lemeni (Gherla), Vaida (Cristelec), Hoblea (Cig), Sima (Pericei), Lazar (Şimleu), Vicaş (Hidig), Budişan (Pria), Tămaş (Giurgiu), Carşai (Blaşiu), Borbola (Sătmar), Iernea (Leta-mare), Dr. Pop (Năsĕud), Filip (Stîrcĭ), Pop (Recea), Cristea (Giurtelec), Ilieş (Bocşa-română) şi multe altele, ale cărora nume mi-au scăpat. Dintre D-şóre: I. Mica (Odorhei), Marieta Iernea (Leta-mare), Emilia Bran (Ţeghea), Sabina şi Cornelia Maniu (Şimleu), Elena Cosma (Marin), Vaida (Carasteleo), Delei (Pericei), Tămaş (Giurgiu), Filip (Stîrcĭ), Cornelia Cristea (Giurteleo), Mircea (Bogdand), Caba (Chend), Labo (Bogdana), Pop (Şimleu), Pop (Ortelec), Târnovan (S. Lazar) şi încă vreo 100 altele.

Sĕlagiu, August 1895.

Dr.

DIVERSE.

Averea conţilor Badeni. In anii 1860 era la teatrul german din Budapeste o cântăréţă estraordinar de frumósă, domnişóra Wierer. Tot în acelaşĭ timp veni la Budapesta un regiment galiţian, la care se afla un căpitan, contele Mir. Acesta se amoresà în frumósa actriţă şi o luà de soţiă. Merseră îndată după aceea în patria contelui, şi lumea uità de frumósa Wierer, pănă când deodată se anunţà prin ḑiare scirea, că contele Mir a murit şi a lăsat tótă averea sa de mai multe milióne soţiei sale. Contele Mir era cunoscut, ca un om estravagant, cu mult mai bĕtrân, decât soţia sa; cu tóte acestea însĕ ei duseră împreună o viéţă de model. Familia contelui, se înţelege, desaprobà căsĕtoria lui, însĕ bunătatea şi graţiositatea femeii frumóse învinse animositatea familiei, care în anii din urmă o privea, ca pe o membră a sa. Mai ales ambii ei nepoţĭ, conţii Stanislau şi Kasimir Badeni (viitorul ministru-preşedinte austriac), se purtau cu fórte mare reverinţă faţă de dênsa, cu tóte că la mórtea unchiului lor, care lăsà tótă averea soţiei sale, ei deodată se treḑiră în cea mai mare miseriă. Cine póte însĕ descrie mirarea conţilor şi a întregei lumĭ, când frumósa vĕduvă declarà, că ea nu scie, ce sĕ încépă cu bunurile cele marĭ şi cu fabricele moştenite, şi că, după-ce nu mai are de gând sĕ se mărite încă odată, dăruesce întréga avere colosală moştenită, nepoţilor ei, conţilor Stanislau şi Kasimir Badeni. Astfel se întêmplà, că astăḑĭ fiă-care dintre fraţii Badeni are câte un venit anual de 300,000 fl.

Intórcerea din Lourdes. O mulţime de pelerinĭ, preoţĭ credincioşĭ, bolnavĭ, unii neavênd altă ţintă decât petrecerile, — ér alţii, întunecaţĭ, cu membrele slăbite şi paralisate, — se îngrămădeau acum câtă-va vreme în gara din Orleans plecând spre Lourdes. Acéstă lume, voiósă în genere, căcĭ şi acei triştĭ nutreau speranţele frumóse, se întorcea acum câte-va ḑile. Intórcerea nu avea de fel aspectul plecărei. Afluenţa în gară era aceeaşĭ, dér impresiunile ce'ţĭ sugera acum acéstă mulţime, erau cu totul altele. Cei sănĕtoşĭ, se coboriau repede din vagóne, se urcau în trăsurĭ şi se îndreptau veselĭ către căminele lor, în sînul familiilor, carĭ, fericite, îi aşteptau cu nerăbdare. Cei nenorociţĭ, bolnavĭ şi infirmĭ, îţĭ făceau impresiunile cele mai durerose. Pe ei nu'i aştepta nimenĭ, séu, décă îi aştepta cine-va, apoi aşteptarea acésta era aprópe nehotărîtă. Cine scie câţĭ din ei nu şĭ-au sfîrşit suferinţele în cimitirele din Lourdes! Şi acum, acei dintre dênşii, carĭ s'au mai putut reîntórce, sĕ ţîrăe încet, cei sĕrmanĭ se raḑimă istoviţĭ de ziḑurĭ, aşteptând sosirea unei mame, unui frate séu a unui amic, care sĕ'i ajute a-se duce acasă. Pe timp de douĕ-spre-ḑece césurĭ consecutive, trenurile au adus un numĕr imens de persóne — ómenĭ, femei şi copii — din pelerinagiu. Trenurile se succedau din oră în oră. Cel mai important din aceste şirurĭ de trenurĭ, era „trenul alb", tren special pentru bolnavĭ. Erau mai mult de trei sute de bolnavĭ. Aspectul acestor nenorociţĭ, cu feţele uscate şi palide, cu ochii triştĭ şi măriţĭ de suferinţă, era într'adevĕr de plâns. Ei inspirau celor ce-i vedeau tîrîndu-se pe uliţĭ, încet şi dureros, vederĭ triste şi aducĕtóre de milă.

Osemintele dela Villebon. Sunt vre-o douĕ săptĕmânĭ de când, la Villebon, pe o bucată de pămênt situată la o depărtare de patru metri de ţĕrm, unde pescarii au obiceiul de a-se aşeḑa spre a'şĭ confecţiona undiţele lor, — unui pescar, care pescuia în linişte aşeḑat pe marginea acestui uscat, i-se părù, că simte ceva móle, pe când cerca sĕ facă o grópă în pămênt. El, săpând mai bine, dete peste o bucată de stofă. Apoi, mai departe, dete peste o tunică, în care se afla o pipă şi un cuţit, apoi tunicĭ mai multe, osĕminte omenescĭ, tibii, peronee, craniurĭ. Acésta produse o mare emoţiune printre pescarĭ. Nu mai încape îndoială, că mai mulţĭ ómenĭ erau îngropaţĭ în acest loc. Comisarul de poliţie din Mendon fù însciinţat imediat de acéstă funebră descoperire. El puse sĕ se scótă îndată tóte osĕmintele omenescĭ, ce s'au găsit acolo, umplêndu-se de-o-camdată douĕ panere. Apoi, bănuindu-se, că nu s'au scos tóte osĕmintele, ce se găsesc la Villebon, ḑilele trecute, făcêndu-se nouĕ săpăturĭ, s'au mai scos diferite óse, centurĭ, bucăţĭ de stofă albastră şi un buton, pe care stau scrise cuvintele *garde* şi *république*. Se crede a fi în faţa soldaţilor împuşcaţĭ pe vremea încunjurărei Parisului, séu în faţa federaţilor asasinaţĭ pe timpul Comunei. Se crede, că aceste osĕminte se vor îngropa la un loc, într'un cimiter, — ér mormêntul acesta comun va fi împrejmuit cu un grilaj de fier.

Unde sĕ căutăm aurul? — Când vor trece frigurile sud-africane, lumea va pricepe, că adevĕrata ţéră a aurului nu e de loc acolo, unde'l caută adĭ, ci în Alaska. După iddicaţiunile şi părerile emise de geologĭ, sunt 70—80 mile englese, unde aurul se găsesce în abundanţă. Unii savanţĭ pretind, chiar, că straturile aurifere merg mai departe şi se întind d'alungul Canadei şi a Americei de Nord, începênd dela cercul arctic şi terminându-se la Mexic. De remarcat este, că mica esplcʼtaţiune stabilită în Alaska (la Yukon), a dat în 1894 aprópe 1,200,000 lei aur.

Literatură.

A apărut

„Merceologia şi Technologia pentru scólele comerciale, profesionale şi studiu privat", de prof. *Arseniu Vlaicu*, Braşov. Tiparul tipografiei Archidiecesane din Sibiiu, 1895. Acest op de mare şi netăgăduită valóre se estinde pe 895 pagine, cuprinḑênd 57 colĭ de tipar compres şi legibil, avênd şi o mulţime de ilustraţiunĭ. O lucrare de feliul acesta n'a apărut până acum în limba românéscă. Preţul 5 fl. v. a. Se află de vênḑare la Librăria N. Ciurcu din Braşov. La acéstă meritósă lucrare vom reveni cu altă ocasiune, mărginindu-ne de astă-dată a atrage atenţiunea publicului asupra ei.

*

Povestirĭ de *Petra-Petrescu* à 80 cr. francate. De vênḑare la administraţia nóstră.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Septemvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	122.65
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	124.25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	103.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	122.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.25
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.75
Imprum. ung. cu premii	158.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	147.50
Renta de hârtie austr.	101.20
Renta de argint austr.	101.45
Renta de aur austr.	122.90
Losurĭ din 1860	155.—
Acţii de ale Băncei austro ungară.	1061.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	490.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	409.25
Napoleondorĭ.	9.58
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.05

London vista	120.80
Paris vista	47.80
Rente de corone austr. 4%. . .	101.30
Note italiene.	45.55

Cursul pieţei Braşov.

Din 4 Septemvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.56	Vênd.	9.58
Argint român.	Cump.	9.50	Vênd.	9.55
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.58	Vênd.	9.61
Galbenĭ	Cump.	5.63	Vênd.	5.68
Ruble rusescĭ	Cump.	128.½	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.83	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	59.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Anunciurĭ
(inserţiuni şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administratiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazeta Trans.“

☞ Numere singuratice à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu. din „Gazeta Transilvaniei“

Avis!

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei luni.

Domnii, ce se abonézá din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arate şi posta ultimă. **Administraţ. „Gaz. Trans.“**

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1895.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ român expr.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren român expr.	Trenŭ de persón.
10 —	8.05	8 05	8.05	2 15	pl.	Viena . . .	sos.	3.—	1 55	1.55	7.20	6.25
8.30	2.15	1.55	5.45	9.15		Budapesta		5.45	7.25	7.—	1.50	8.10
11.31	4 23	3.56	9.27	11.12		Szolnok . .		2.29	5.23	3 50	11.44	4.43
2.—	5.55		11 53	12.55		P. Ladány . .		12.05	3.46	1.21	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.12	sos.	Oradea-mare .	pl.		2.26	11.04	8.43	11.32
3.58	7.15		2.16	2.20	pl.		sos.		2.19	10.44	8.38	11.17
4.38	7.43		3 03	2.50		Mezö Telegd .			1.52	10.07	8.11	10.42
5.20	8.18		3.45	3 26		Rév			1.26	9.30	7.48	10.13
5.43			4 06			Bratca . . .				9.10		9.50
6.32	9.07		4.53	4.17		Ciucia . . .		5.40	12.47	8.31	7.08	9.19
7.16	9.37		5.32	4.50		B.-Huiedin		4.52	12.17	7.53	6.39	8.37
8.07			6.24			Ghârbău . .		2.55		6.53		7.37
8 34	10 37		6 59	5 55	sos.	Clusiu . . .	pl.	2.—	11.01	6 14	5.25	7.—
8.49			8 40	6.11	pl.		sos.	5.45	10 45		4.48	6.45
9.06			9.08	6.27		Apahida . .		5.18			4.23	6.27
10.14			10 40	7.27		Ghiriş . . .		3.53	9.23		3.—	5.21
10.32			11.25	7.50		Cucerdea . .		3.06	8.49		2.00	4.47
10.59			11.54			Uioara . . .		2.48			2.—	4.31
11.07			12 04			Vinţul de sus		2.40			1.51	4.24
11.31			12.34	8.17		Aiud . . .		2.11	8 23		1.23	4.03
11.48			1.—	8.33	sos.	Teiuş . . .	pl.	1.45	8.06		12.54	3.42
12.25		11.40	1 40	8.38	pl.		sos.	1.10	7.59			2.49
12.52		11.55	2.17			Creciunel . .		12.39				2.24
1.06			2.35	9 09		Blaşiu . .		12.24	7 30			2.10
1.37			3.14			Micăsasa . .		11.48				1.38
1.52		1.—	3.34	9.42	sos.	Copşa-mică .	pl.	11.29	6 56			1.18
2.13		1.02	3 49	9.44	pl.		sos.	11.14	6 54			1.01
2.32			4.11	9.59		Mediaş . . .		10.55	6.41			12.46
3 04		1.39	4 48	10 22		Elisabetopol .		10.21	6 20			12.16
3.47		2.13	5 27	10.51		Sighişóra . .		9.42	5 53			11.39
4.09		2.28	6 10	11.12		Haşfaleu . .		9.13	5.33			11.17
5 34		3.30	7.50	12.26		Homorod . .		7.45	4 27			10.02
6.12			8 30	12.58		Agoştonfalva .		7.03	3.53			9.22
6.41		4.16	9.03	1 15		Apaţa . . .		6.36	3.37			8.57
7.16			9.38	1.34		Feldióra . .		5.58	3 16			8.23
8.--		5.07	10.25	2.09	sos.	Braşov . . .	pl.	5.08	2.45			7.43
	11.—	5.14		2 19	pl.		sos.	7.01	2.18		10.26	7.01
	12.26	5 59		3.01		Timiş . . .		6.—	1 42		9.39	6.—
	1 11	6 29		3 31		Predeal .		5 11	1.12		9.12	5.11
	8 30	11 25		9.30	sos.	Bucuresci . .	pl.		8.35		5.35	

Cucerdea — Oşorheiu — Regh.-săsesc.

Trenu mixtŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenu de persón				Trenŭ de persón.	Trenu de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtu
2.25	8.10	3.11	8.59	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.41	2.36	8.31	1.18
3 14	8.51	3.52	9.40		Ludoşŭ . . .		7.03	1.58	7.43	12.32
5.07	10.27	5.26	11.11	sos.	Oşorheiu . .	pl.	5.30	12.25	5.50	10.35
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.	5.18	9.25	5.04	10.—
7.19	12.21	7.19		sos.	Regh.-săs.. .	pl.	3.50	7.49	3.25	8:25

Ghirişŭ — Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.		trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.
7 33	11 —	4.—	10.19	Ghiriş	5.10	10.30	3.30	9.12
7.53	11.20	4-20	10.39	Turda	4.50	10.10	3.10	8.52

Copşa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgăraşŭ

trenŭ de persón.	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón	trenŭ de persón.
2.20	11.34	7.10	pl.	Copşa mică .	sos.	9.34	6.20	12.35
3.57	1.03	8.59		Ocna . . .		8.11	5.12	11.01
4.19	1.25	9.15	sos.	Sibiiu . . .	pl.	7.44	4.49	10.36
4 36	1.46		pl.		sos.	7.28		8.33
6.16	3.31			Avrig . . .		6.02		6.54
8.42	6.08		sos.	Făgăraş . .	pl.	3.28		4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtu	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtu	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu
6.15	11.35	4.25	10.29	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Braşov — Zêrneştĭ

trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu		trenŭ mixtu	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtu
8.35	4.55	9.15	Braşov	7.36	1.29	8.31
10.28	6.36	10.35	Zêrneştĭ	6.06	12.05	7.20

Mureş-Ludoş - Bistriţa

4.—	9.10	4.20	Mureş-Ludoş	6.46	7.21
7 07	1.01		Ţagu-Budatelicŭ . . .		4.15
9.59	4.55		Bistriţa		1.16

Arad — Timişóra

6.20	11.30	5.-	Aradŭ	10.43	3.44	10.55
7.08	12.47	6.14	Vinga	9.42	2.40	10.11
8.01	2.05	7.39	Timişóra	8.20	1.12	8.15

Careii-mari — Zelău

trenu mixtŭ	trenŭ mixtu		trenu mixtŭ	trenŭ mixtu
5.30	4.15	Careii-marĭ . .	9.06	7.—
10.17	9.18	Zelău	4.20	3.01

Sighişóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenu mixtu	trenu mixtu		trenu mixtŭ	trenŭ mixtu
3.22	11.08	Sighişóra . . .	9.51	5.32
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadraţĭ cu linii mai negre însemnézá órele de nópte.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.